

Årsplan for 1. klasse

Skoleåret 2022-2023

Klasselærere: Hanne Bøgseth og Marie Ledsaak

Innledning

Seksåringen er på vei inn i en ny fase av livet. Både kroppslig og følelsesmessig skjer det store forandringer. Derfor ønsker vi å gi elevene rammer som vektlegger deres behov for lek og fysisk aktivitet det første skoleåret.

Tunga gård i Bymarka er vårt sted for førsteklassingene, et sted som gir mulighet for rikelig utfoldelse både faglig, fysisk og sosialt. Her får elevene mulighet for å klatre i trær, arbeide med jorda, gå på ski, spikke og gå turer som en naturlig del av skolehverdagen. Leken blir selvsagt viet mye oppmerksomhet dette skoleåret, og står helt sentralt i småskolepedagogikken.

Førsteklasseåret er ikke inndelt i fag og timer som ellers på skolen, men har områder som språk, håndverk, regning, fysisk aktivitet og naturfag som integrerte fagområder i løpet av skoledagen. Dagsrytmen veksler med andre ord mellom voksenstyrte gjøremål og barneinitiert lek, konsentrasjon og fri utfoldelse, bevegelse og ro, øving og improvisasjon, samt lytte til fortelling, deltagelse i fellesaktiviteter, sang og samtale.

I det aller første skoleåret brukes naturlig nok mye av tiden på å skape et godt klassemiljø. Et miljø som elever, foreldre og lærere skal være en del av gjennom mange år. Vi opplever det derfor som viktig å sette av tid til å danne en godt klassefelleskap. En sentral del av dette arbeidet handler om å skape en kultur for samhold, undring, nysgjerrighet, samarbeid og læring.

Barna vil komme tett på naturen og årstidene dette skoleåret. Årstidsfestene våre er markeringer som vil styrke dette ytterligere. Elevene er selv med på å forberede disse, noe som gjør at det knyttes særlig stor spenning til disse markeringene. Noen fester er med foreldre som for eksempel lanternefesten, mens andre er sammen med medelever og lærere i skoletiden.

Vi håper at det første skoleåret på Steinerskolen i Trondheim vil gi elevene i første klasse et eventyr for livet.

Det første skoleåret

Faglærer

Hanne Bøgseth og Marie Ledsaak

Uketimer/periodeuker

25 uketimer

Faglig innhold

Førsteklasseåret er preget av tverrfaglige arbeidsmåter og en helhetlig tilnærming til elevenes læring.

Mangfoldig språk

- Fri lek og sosialt samspill med medelever
- Samtaler mellom barn og voksne
- Fortellekompetanse, språklig tilpassing
- Ordforrådet i daglige gjøremål
- Telling, mengder, vekt og størrelse
- Retning, plassering i rommet
- Vers, rim og regler på flere språk
- Sanger og ringleker, språk og bevegelse
- Telleregler, telleleker
- Eventyr og andre fortellinger
- Enkel dramatisering og improvisasjon
- Bøker for ulike interesser og behov

Natur, kropp og helse

- Turer i variert terreng
- Dyr og planter i nærområdet
- Utelek året rundt, uteområde med bevegelsesutfordringer
- Årsløpet i naturen
- Fuglekasse/insektshotell/humlekasse
- Passe og pleie planter, inne/ute
- Høste og tilberede, foredle og smake på mange råvarer
- Hverdagsmatematikk/mengdeberegning
- Lage mat, dekke bord, spise sammen
- Ritualer ved måltider
- Kildesortering

Kunst og kultur

- Tegning, maling, modellering
- Enkel formtegning
- Håndarbeid, håndverk
- Trearbeid, bygging, konstruksjon
- Bruke redskaper til håndarbeid og håndverk
- Sang og musikk
- Dramatisering, dukketeater
- Forberede og bidra til årstidsfester

Arbeidsmåter

Mangfoldig språk

I første klasse arbeider vi kontinuerlig med språk gjennom muntlige fortellinger, dialog, sang og lek. Frileken vektlegges sterkt, og utgjør størsteparten av skoledagen. I frilek øver barna sosiale og motoriske ferdigheter, samt konsentrasjon, kommunikasjon, kreativitet og innlevelse. Elevene deltar i mange ulike typer samtaler i løpet av skoledagen, både den frie samtalen mellom medelever og med voksne, og den mer styrte klassesamtalen. Gjennom den styrte samtalen øver vi på dialog. Barna skal utvikle sin fortellerkompetanse, og samtidig lære å lytte.

Eventyr går som en rød tråd gjennom førsteklasseåret. Hver uke forteller vi et eventyr som elevene bearbeider gjennom ulike kunstneriske aktiviteter gjennom uka. Tegning, dramatisering og maling er eksempler på slik bearbeidelse. Her øves hukommelse, innlevelse og språkforståelse. Ringen er også et svært sentralt redskap for muntlig aktivitet. I ringen engasjeres barna seg i sanger, rim og regler. Gjennom å gjøre bevegelser til den fremførte teksten opplever barna et mangfoldig språk hvor kroppen også er en del av kommunikasjonen. Elevene lærer å følge lærerens kroppsspråk og signaler i ringen, og de lærer å uttrykke språket selv – med hele seg. I ringen vil elevene møte de språk som er representert i klassen i tillegg til engelsk, samisk og tysk. Det blir også vektlagt å leke mye med språklig bevissthet gjennom blant annet rim og ulike lytteøvelser. Telling og telleregler har sin naturlige plass, og førmatematiske begreper øves gjennom leker og vers. Arbeid med språket gjennom fortelling, dramatisering, i ringen og kor med sang, rim og regler bygger bro mellom det spontane, muntlige språket over til det mer bevisste. Det mangfoldige språket øves og utvikles gjennom den spontane samtalen og gjennom det systematiske språkarbeidet i ringen og fortellestund.

Natur, kropp og helse

Bærekraft, omsorg og respekt for jorden er et helt sentralt element i steinerpedagogikken. Tilknytningen til Tunga gård og turområdene rundt oss gjør at elevene får et nært forhold til området og får oppleve årstidenes vekslinger på kroppen.

På gården får elevene oppleve å bidra til produksjon av mat fra dyrking til tilberedning. De er med på å dyrke spiselige vekster, de sanker og høster fra grønnsakshagen og naturen rundt gården, og bruker maten til matlaging både på kjøkken og over bål. Måltidet er et samlende element i dagen og foregår gjerne rundt bålet eller ved langbord ute eller inne.

Praktiske gjøremål på Tunga gård er en del av elevenes skolehverdag. De voksne fungerer som forbilder, og arbeider med å synliggjøre hverdagslige prosesser slik at barna kan observere og delta i dem. Når skoledagen foregår utendørs, lærer barna å bruke og ta vare på naturen. De tenner opp bål og spikker pinner, de spiser ute og rydder opp etter seg. De opplever på kroppen viktigheten av sporløs ferdsel.

Hverdagsaktiviteter, lek og telling på ulike måter, vil være med på å legge til rette for at elevene behersker viktige førmatematiske begreper, og utvikler grunnleggende tallforståelse før de skal i gang med skriftliggjøring av tallforståelse og regneaktiviteter i andreklasser. Grunnleggende matematikkaktiviteter har også en språklig side. Den oppmuntres og øves i førsteklasse. Gjennom telleregler og -leker, i håndverk, og i bredden av gjøremål på gården møter elevene hverdagsmatematikken i naturlige situasjoner. Vi teller mye i førsteklasse, og barna får oppleve at telling har en praktisk funksjon.

Barna utvikler utholdenhet og styrke gjennom flere turer og frilek ute, og de øver finmotorikk gjennom diverse håndverk- og håndarbeidsaktiviteter. Det er et klart mål for førsteklasseåret at elevene skal oppleve bevegelsesglede og utvikle egne fysiske ferdigheter. Egeninitiert og voksenstyrt aktivitet i hinderløypa, lek og tur på ski og skøyter og korte og lengre gåturer i variert terreng er en selvfølgelig del av arbeidsmåtene i førsteklasse. De mange turerfaringene er i tillegg med på å skape felles minner og styrke samholdet i klassen.

Kunst og kultur

Vi legger til rette for at elevene skal få oppleve ulike kunstneriske aktiviteter og uttrykksformer slik som håndarbeid og håndverk, sang og dans, tegning og maling, og fortellinger. Elevenes arbeid henger tett sammen med årsrytmen. De får øve seg i ulike håndarbeidsaktiviteter som passer perioden, og de er med på å uttrykke stemning og tid gjennom kunstnerisk arbeid.

Håndverksoppgaver gir gode muligheter for å øve seg på å arbeide fokusert med en oppgave over tid, og bidrar til å stimulere konsentrasjonen. Finmotorikk og ferdigheter som spikking, pussing, snekring og enkle håndarbeidsteknikker øves gjennom felles håndverksprosjekter og i elevenes frie aktivitet.

Elevene får ta del i skolens kulturliv gjennom å delta på årstidsfester, se skuespill og konserter som settes opp på skolen og i regi av Den kulturelle skolesekken. Det daglige arbeidet med vers, sanger og fortellinger fra vår felles kulturarv gir elevene kulturell ballast for den videre skolegangen.

Kompetansemål

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- Samarbeide med andre i egeninitiert lek
- Forstå og følge avtaler for regelleker og for sosialt samvær
- Ta del i det daglige arbeidet med språkleker, rim og regler
- Ta i bruk grunnleggende matematisk forståelse i hverdagsaktiviteter
- Lytte til lærers fortelling og delta i samtale
- Fortelle om egne opplevelser og lytte til andres fortelling
- Øve grovmotoriske og finmotoriske ferdigheter
- Ta del i praktiske og kunstneriske aktiviteter

Underveisvurdering

Vurderingen i første klasse gjøres gjennom observasjon av barnet gjennom skoleåret, og i samtaler med barnet underveis. All aktivitet der barnet medvirker vil kunne gi informasjon om barnets utvikling på forskjellige områder, og i samspillet mellom lærer og elev foregår det en kontinuerlig observasjon, som for barnet vil oppleves som en naturlig del av samspillet.

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse.

I tillegg til dette så benytter vi steinerskolens obligatoriske kartlegging for 1. klasse. Denne gjennomføres i løpet av høstsemesteret og har form av lekpreget aktivitet, først og fremst i grupper.